

Vác Város Önkormányzat
Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság

ELŐTERJESZTÉS

Vác Város Önkormányzat Képviselő-testület Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság
2025. június 11-i ülésére

Szám: 18/37-1/2025.
Tárgy: Tájékoztató – Gazdasági program tervezet
Melléklet: 21 oldal
Előterjesztő: Molnár Nándor elnök
Készítette: -
Előadó: -
Előzmény/korábbi döntés:
Terjedelem: 22 oldal
Bizottsági tárgyalások: -
Döntéshozatal módja: -

Törvényességi
véleményezésre bemutatva dr. Bartók-Palotai Hajnalka Jogi Osztály ov.

Törvényességi észrevétel: dr. Zsido Szilvia jegyző

Nincs / az alábbi:

Véleményezésre
megkapta: Kökény Szabolcs
Pénzügyi és Adó osztályvezető

Véleményezésre
megkapta: Matkovich Ilona polgármester

Vác Város
Önkormányzat

GAZDASÁGI PROGRAM TERVEZET
2025-2029.

*Az önkormányzatiság nem csak a városgazdálkodásról és az igazgatásról szól,
hanem az együvé tartozás motorja kell, hogy legyen!*

Vác, 2025.

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	2. oldal
I/1. A program készítésének jogi és történeti háttere	2. oldal
I/2. A programot meghatározó külső folyamatok	2. oldal
I/3. Uniós, nemzeti és régiós stratégiák	3. oldal
II. A program alapelvei	5. oldal
III. Általános helyzetértékelés	6. oldal
III/1. Az önkormányzatiság helye, szerepe	6. oldal
III/2. Demográfiai, társadalmi helyzet	8. oldal
III/3. A gazdálkodás meghatározó tételei	9. oldal
IV. Fejlesztési lehetőségek és veszélyek	9. oldal
IV/1. Gazdaság	9. oldal
IV/2. Közlekedés	10. oldal
IV/3. Idegenforgalom, kulturális élet, környezet	13. oldal
IV/4. Önkormányzati szervezeti háttér	14. oldal
V. Tervek, programok	14. oldal
V/1. Gazdálkodás	14. oldal
V/2. Városfejlesztés	15. oldal
V/2.a. Áthúzóóó célok	15. oldal
V/2.b. Új célok	15. oldal
VI. Zárszó	21. oldal

I. Bevezetés

Vác Város Önkormányzat Gazdasági Programjának legfontosabb feladata, hogy bemutassa, összegezzé és rendszerezze azokat a célokat, valamint a megvalósításukhoz szükséges eszközöket, melyek városunk lakóinak életminőségét a jelen választási ciklusban, illetve hosszabb távon javíthatják.

Városunkban az első un. ciklusprogram 2003-ban, a második 2007-ben, a harmadik 2011 áprilisában készült és került elfogadásra, majd 2011 szeptemberében a képviselő-testület gazdasági programot is jóváhagyott, mely már viszonylag részletesen bemutatta a kiemelt elképzeléseket.

Vác Önkormányzatnál utoljára 2020-ban készült gazdasági program. Az ebben megfogalmazott célokat – a megvalósíthatósági idejüket tekintve – három csoportba sorolhatjuk: a szinte azonnal elvégezhető munkák, az ötéves ciklus alatt megvalósítható feladatok, valamint a hosszútávú projektek.

A korábbi önkormányzati gazdasági programokban leírt célok számos eleme már fél évtizeddel ezelőtt is hosszútávúnak minősült, ezért – az Möt. 116. § (5) bekezdése alapján – a jelen anyagban érintjük azok helyzetét és minősítjük a folytatásuk, megvalósíthatóságuk esélyeit.

I/1. A programot meghatározó külső folyamatok

Tényként rögzíthetjük azt – bármennyire is lehangoló ez a megállapítás akár Vác, akár bármely hasonló magyarországi település közössége számára –, hogy sorsunk igen korlátozott mértékben van a saját kezükben, hiszen azt nagyrészt a hazai és nemzetközi fejlemények határozzák meg.

A teljességhez hozzátartozik, hogy az utóbbi évtizedben az önkormányzatokat érintő kormányzati intézkedések többsége egyértelműen a hatáskörök és eszközök szűkítése irányába mutat. Gazdaságilag további nehezítés a 2021 óta meglévő szolidaritási hozzájárulás (adó), mely Vácot is jelentősen érinti hiszen 2025-ben az önkormányzati költségvetés főösszegének közel 10%-át vonja el ezzel az eszközzel a központi költségvetés. Ezek a hatások azt is okozhatják, hogy a Képviselő Testület kénytelen lesz nem csak az Önkormányzat Gazdasági programját hanem akár az éves költségvetését is újra gondolni.

I/2. Unió, nemzeti és régiós stratégiák

A Möt. 116. § (4) bekezdése utal arra, hogy a gazdasági programot a megyei területfejlesztési elvek – azon belül is kiemelten az egyes közszolgáltatásokra – figyelembevételével kell megalkotni.

Röviden bemutatjuk Pest megyét, annak 2021–2027-re szóló területfejlesztési programját (és annak váci vonatkozásait),.

Pest megye a Közép-Magyarországi régió része, amely a legfontosabb körzet Magyarországon a lakosság és egyéb szempontból is. A megye területe 6393,14 km², és közel 1,3 millió fős lakossággal a legnépesebb közigazgatási egység. Népsűrűsége is jelentősen meghaladja az országos átlagot. A megyében 184 település található, köztük 20 város és 164 község. Pest megye főbb jellemzői: Lakónépesség: 1,22 millió fő, Vármegyeszékhely: Budapest, települések száma 184.

A Pest megye Területfejlesztési Programjának célrendszere 3 átfogó elhatározást jelöl meg: a gazdaság dinamizálását, a társadalmi megújulást, valamint a térszerkezet fejlesztését, kiegyensúlyozását. Ezt figyelembe véve, valamint törekedve az európai uniós tematikus célkitűzésekhez és a hazai operatív programokhoz való illeszkedésre, 5 fő beavatkozási területet azonosítottak:

- I. Versenyképes Pest Megye: a megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása,
- II. Szolidáris Pest Megye: a megye társadalmi-gazdasági lemaradásban lévő térségeinek komplex fejlesztése,
- III. Elérhető Pest Megye: a megye nemzetközi-, regionális- és térségi kapcsolatainak javítása,
- IV. Élhető Pest Megye: települési infrastruktúra- és környezetfejlesztés az élhetőbb-, fenntarthatóbb lakókörnyezetért,
- V. Emberközpontú Pest Megye: képzett-, egészséges-, együttműködő-, értékeit megőrző és fejlesztő-, a lemaradókat segítő megyei társadalom építése.

A megyei területfejlesztési program – mely 182 oldal szöveget tartalmaz – városunkkal viszonylag keveset foglalkozik, a szöveges részben Vác három témában szerepel: kórházzal kapcsolatos fejlesztési igényről, a 2-es út bővítésének szükségességéről és a Duna-híd esetleges megépítéséről esik szó. Emellett városunkkal összefüggésben egy érdekes minősítés is szerepel, mégpedig a program fő megállapításai között: *„Bizonytalan a helyzet az „átalakuló” Vác, valamint kisebb mértékben Dunakeszi térségében – ahol a technológiát, tudást hasznosító iparágak teljesítménye, a 2-es főút alkotta tengely növekedési perspektívája kérdéseket vet fel.”* E szöveg értelmezésével kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a program kistérségek/járások helyzetét vizsgálja és hasonlítja össze. A megyei települések közül pozitívként kiemeli a Budaörs, Érd, Pilisvörösvár, Szentendre kistérségei alkotta innovációs-vállalkozói övet, illetve a Veregyház-Gödöllő versenyképességi pólust. Emellett Cegléd, Ráckeve, Gyál, Monor, sőt még Dabas kistérségeit is „feltörekvő” jelzővel látja el. Ezzel szemben az innováció és a versenyképesség szempontjából „fehér foltnak” tekinthető Nagykáta és Aszód kistérségeinek helyzete és jövője. A korábbi 4. számú országgyűlési választó kerületben a szintén fehér foltnak tekinthető Ipoly mente erőltetett fejlesztése történt Vác lehetőségeinek rovására, míg a jelenlegi helyzetben a 11. körzetben az aszódi járás 11 településén élő mintegy 37.000 lakosra tekintettel a forrás átcsoportosítás mértéke valószínűleg növekedni fog.

A megyei területfejlesztési program mellett szólni kell arról is, hogy 2013 decemberében megszűletett a „Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió 2014–2030”. Ez három kötetben, összesen 622 oldalon át próbál egy több mint másfél évtizedre szóló megyei fejlesztési stratégiát felvázolni. Az anyag első kötete a helyzetfeltárást, a második a javaslatot, a harmadik pedig a társadalmi, gazdasági, környezeti hatásvizsgálatot tartalmazza.

Az Önkormányzat hosszabb távú elképzeléseit befolyásolhatják azok a felvetések, gondolatok, melyek a 2014–2030-as megyei koncepcióban Váccal kapcsolatban konkrétan szerepelnek. Az első kötet 11.3. fejezetében határozzák meg a megye 20 ezer főt meghaladó lakosságszámú városainak lehetséges településfejlesztési célkitűzéseit. (Az anyag alkotói itt nemcsak a saját ismereteikre alapoztak, hanem az adott város Integrált Településfejlesztési Stratégiájára is.) Vác Város esetében a következők kerültek rögzítésre:

Hosszú távú célok (konceptió)

Vác a város településfejlesztési koncepcióját a képviselőtestület 104/2016.(V.5.) számú határozatával fogadta el.

A település jövőképe: Vác vonzó, hangulatos, nyitott kisváros, a Dunakanyar bal partján. A térség szellemi, ipari, kereskedelmi, idegenforgalmi központja. A település fejlesztésének legfontosabb célja a város lakossága életminőségének javítása. Ennek irányai a következők:

1. Gazdaságfejlesztés, új beruházások létesítése, munkahelyteremtés:

- az ipari és kereskedelmi területek fejlesztése, barnamezős fejlesztések,
- vállalkozóbarát városi kormányzás, a közfoglalkoztatási programok megújítása.

2. Magas színvonalú közszolgáltatások biztosítása, élhető élettér:

- az oktatási, humán és szociális infrastruktúra fejlesztése,
- megváltozott munkaképességűek foglalkoztatottságának javítása,
- felnőttképzés,
- városi közműfejlesztés.

3. Turisztikai és közlekedési fejlesztések:

- turisztikai fejlesztések,
- a közlekedési infrastruktúra fejlesztése.

4. A városi életminőség javítása:

- kulturális infrastruktúrafejlesztés,
- a városrészek életminőség-növelő rehabilitációja,
- bérlet- és panelprogram,
- környezetvédelmi fejlesztések.

Rövid távú célok (stratégia)

Vác város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját a város képviselő testülete a 218/2015.(IX.24.) számú határozatával fogadta el. Vác hangulatos, nyitott kisváros, a Dunakanyar bal partjának szellemi, ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi központja.

A település stratégiájában egy öt elemű célrendszerben mutatja be a város hosszútávú jövőképének megvalósulását, ezek megegyeznek a koncepcióban leírtakkal:

- beruházásbarát város,
- humánerőforrás-fejlesztés,
- turisztikai és közlekedési fejlesztések,
- a közszolgáltatások fejlesztése,
- a városi életminőség javítása.

Ezen hosszútávú célokon belül írtak le középtávú célokat, melyek megegyeznek a koncepcióban leírt átfogó célok részfeladataival.

A 2014–2030 közötti évekre vonatkozó megyei területfejlesztési koncepció előzőleg bemutatott, a városunkat érintő elemei közül van jónéhány, ami időközben már megvalósult (pl.: vasúti pályaudvar fejlesztése, P+R parkolók kialakítása, M2 szélesítése, vizes sportok házának építése), a többiek nagy részének végzése folyamatban van (pl.: vár rekonstrukció).

A megfogalmazott célok nagy része valós, megoldandó problémára mutat. Ezek a tételek többsége megjelenik az Önkormányzat jelen gazdasági programjában is.

II. A program alapelvei

E program összeállításánál egyrészt az Önkormányzat jelenlegi működési jellemzőiből, a 2025. I.-II. negyedévében meglévő tényhelyzetből kell kiindulnunk. Az ettől való továbblépési lehetőségek meghatározásakor többször utalás történik a folyamatok kialakulásának hátterére, hiszen e nélkül az összefüggések nem volnának értékelhetők.

Az irreális elvárás volna, ha – a jelenlegi ismeretek alapján – mindenre kiterjedően, időrendi bontásban pontos és tételes prognózist adnánk annak, hogy mi fog történni Vác Városban 2029. . végéig. A gazdasági programunk azokat a céljainkat tartalmazza, melyeket most reálisnak és megvalósíthatónak vélünk. A teljességhez tartozik, hogy többször is érintve lesznek olyan témák és feladatok, melyek ebben az időszakban eleve csak részben teljesülhetnek, illetve olyan ügyek, melyek kizárólag hosszabb távon kezdhetők, illetve valósíthatók meg, de már ezekben az években is – legalább az előkészítés szintjén – foglalkoznunk kell velük. Hiszen a város működésében, életében folyamatok vannak: egy-egy konkrét ügy megoldása sokszor többéves előkészítést, szervezést igényel és ezt követően jöhet a – néha az előzményekhez képest rövidebb – végrehajtási szakasz.

A gazdasági program összeállításánál meghatározó keretet jelentett a jogszabályi környezet:

- törvényi előírások
- kormány és miniszteri rendeletek
- Vác Város Önkormányzat rendeletei
- képviselő-testület határozatai.

A polgármester jegyzi a gazdasági programot. Ennek elkészítésekor figyelembevételre kerültek a következő szempontok:

- a képviselők elképzelései
- a képviselő-testület döntései, valamint a testületi üléseken elhangzott javaslatok, elgondolások
- a Polgármesteri Hivatalban, az önkormányzati intézményekben és a gazdasági társaságoknál dolgozó szakmai vezetők véleménye
- a városban élők reális igénye
- a helyi önszerveződő közösségek elképzelései.

A gazdasági programban megfogalmazott célok elérése érdekében a képviselő-testületnek kétirányban kell lépéseket tennie:

- biztosítani szükséges az egymásra épülő programrészek megvalósíthatóságát (ezen belül kiemelt figyelemmel kell lennie az egyes tartalmi elemek összefüggéseire, koherenciájára)
- meg kell teremtenie a szükséges anyagi forrásokat és fedezetet.

Már a bevezetőben leszögezzük azt, hogy a gazdasági programban leírt célok, elképzelések megvalósításához a képviselő-testületnek kell biztosítania a szükséges pénzügyi hátteret.

Tényként kell kezelnünk, hogy az önkormányzati költségvetésben a feladatfinanszírozásra kapott – évente változó mértékű – összegek és a saját bevételek egyelőre csak a működés fedezetére elegendők. Céljaink eléréséhez elengedhetetlenül szükséges további források bevonása, melyek között párhuzamosan kell dolgoznunk a saját bevételek növeléséért és a minél sikeresebb pályázatok révén történő forrásszerzésért (beleértve elsősorban az Uniós és a kormányzati pénzeket).

A gazdasági program alapelveiben nyomatékosítjuk, hogy a működési célú bevételeket működésre, a fejlesztésekre megszerzett pénzeket pedig fejlesztésekre költjük. Fejlesztésre megszerzett bevételnek tekintjük az állami támogatások fejlesztési részét, valamint az ingatlanértékesítés bevételeit is.

Vác Város meghatározó stratégiai dokumentumaiban (Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Konceptió, Településképi Arculati Kézikönyv, Közlekedésfejlesztési Konceptió, Szociális Szolgáltatás Tervezési Konceptió, Helyi Esélyegyenlőségi Terv) foglaltakat figyelembe véve – illetve szem előtt tartva a város fejlesztési törekvéseit, belső adottságait és a gazdasági-társadalmi folyamatait – megfogalmazható, hogy egy olyan gazdasági programot kívánunk létrehozni, majd pedig megvalósítani, amely elősegíti a kiegyensúlyozott és versenyképes városi gazdaság működését olyanformán, hogy közben maximálisan törődünk az itt élő lakosság érdekeivel.

A gazdasági program sikeres megvalósítása érdekében az alábbi fejlesztési alapelveket kívánjuk követni az elkövetkező időszakban:

- a városi bevételek és kiadások hosszú távú egyensúlyának megtartása, a kötelezőnek tekinthető önkormányzati feladatok ellátásának – lehetőségek szerinti – javításával
- az önkormányzati intézmények és önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok működésének racionalizálása, költséghatékony közszolgáltatások biztosítása
- az önkormányzati ingatlanokkal történő hatékony vagyongazdálkodás; az önkormányzati vagyon növelése
- részvétel azokon a pályázatokon, melyek eredményeként megvalósíthatók egyes önkormányzati fejlesztési célok
- a környezettudatos, környezetbarát és energia-hatékony szemlélet erősítése és előtérbe helyezése a gazdaságfejlesztési elképzelések során
- a településszerkezeti problémák megoldási igényéből kiinduló település-, illetve részben gazdaságfejlesztés (célul kitűzve: a belváros, valamint a városrészi centrumok további fejlesztését, a racionális városrészi funkciómegosztást, valamint barnamezős fejlesztéseket), melyekkel elősegíthetjük a jövőbeni beruházói igényekre való felkészülést, illetve azok területi orientálását
- a helyi vállalkozások élénkítése, törekedve a minél nagyobb részvételükre a helyi fejlesztéseknél
- a munkanélküliség alacsony szinten tartása, a helyi lehetőségek és mozgástér maximális kihasználásával, továbbá: aktív foglalkoztatáspolitikát megvalósítása
- a piac szereplőivel történő konzultációs és kooperációs kapcsolatok további erősítése
- a civil szervezetek közéleti szerepének és gazdaságfejlesztési, társadalmi kohéziós funkcióinak támogatása, tevékenységük ösztönzése.

III. Általános helyzetértékelés

A gazdasági program csak úgy fogalmazható meg, ha az anyagunk ezen részében – legalábbis nagy vonalakban – bemutatjuk azokat a tényezőket, melyek a ciklus során adottságként vagy körülményként a legmeghatározóbban befolyásolhatják az önkormányzati munkát. Ezek olyan fontos összetevők, melyek alapvetően segíthetik vagy gátolhatják a feladatok elvégzését. A következő évek várospolitikai döntéseinél ezek azok a – ma már ismert – tényezők, melyeket nem lehet megkerülni.

III/1. Az önkormányzatiság helye, szerepe

Mint már leírtuk: az elmúlt évtized kormányzati intézkedései egyértelműen a központi hatalom terjeszkedése és az önkormányzatiság visszaszorítása irányába mutatnak. Ennek példája volt a járások

megalakítása (és jónéhány önkormányzati feladat odairányítása), a kórház és az iskolák állami tulajdonba adása, 2020. elején pedig az építésügyi tevékenység járási hatáskörbe tétele.

A különösen ellátandó közfeladatok végzését az állam és/vagy az önkormányzatok végzik, oly módon, hogy az állam az önkormányzatok feladat ellátását általában a résztvevők száma alapján (fejkvóta) az éves költségvetésben meghatározott mértékben támogatja. Ez az összeg ma már kisebb mértékben emelkedik mint a feladat ellátás költségei ezért az önkormányzatok adóbevételeik mind nagyobb részével kénytelenek a közös feladatok pénzügyi alapjainak megteremtésében részt venni.

Az utóbbi évtizedben az önkormányzati tevékenység jogi keretei is folyamatosan változtak: egyre több és a konkrét munkavégzést aprólékosan előíró normákról van szó. Mindezzel együtt az önkormányzati tevékenységet generálisan meghatározza az, hogy miként rangsoroljuk a feladatokat. Meg kell jegyezni, hogy – a régi Ötv-vel szemben – a Mötv. már nem jelöli meg a „kötelezően” ellátandó tételeket. Ám a Mötv. 13. § (1) bekezdése nevesíti, melyek a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében a „különösen” ellátandók:

1. településfejlesztés, településrendezés;
2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kézművesipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
4. törvényben meghatározott kivételekkel az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;
5. környezet-egészségügy (köz tisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsőirtás);
6. óvodai ellátás;
7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
- 8a. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
9. lakás- és helyiséggazdálkodás;
10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
13. helyi adóval, gazdaság szervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
14. a kistermelők, őstermelők számára – jogszabályban meghatározott termékeik – értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
15. sport, ifjúsági ügyek;
16. nemzetiségi ügyek;
17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
18. helyi közösségi közlekedés biztosítása;
19. - (törölve)
20. távhőszolgáltatás;
21. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

A jogszabály rendelkezik arról is, hogy törvény a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó más önkormányzati feladatot is megállapíthat. Az önkormányzatok továbbra is önként vállalhatják olyan helyi közügyek ellátását, amelyeket jogszabály nem utal más

szerv kizárólagos hatáskörébe. Ez azonban nem veszélyeztetheti a kötelező (különösen ellátandó) feladatok elvégzését. A finanszírozás háttérét elsősorban az önkormányzat saját bevételei, illetve az erre a célra biztosított külön források képezhetik.

A Mötv-ből az előzőekben idézett feladatok azok, melyre a gazdasági program tartalmának kialakítása során jogszabályban meghatározott fogódzóként és konkrét támpontként támaszkodhatunk.

III/2. Demográfiai, társadalmi helyzet

Vác lakossága a II. világháború utáni bő három évtizedben – meghatározóan a városba történő beköltözések miatt és csak kismértékben a természetes szaporodás révén – igen intenzíven növekedett: az 1949. évi 21.287 fő lakosságszám 30 év elteltével 33.700-ra emelkedett. Viszont ez a szám a következő évtizedekben – gyakorlatilag napjainkig – stagnált: 1990-ben 33.747 fő volt a város lakossága, ami 2001-re némileg visszaesett: 32.875-re. Ehhez képest az utóbbi évtizedben lassú gyarapodás, majd visszaesés mutatkozott: 2006-ban 34.122, 2009-ben 35.164 fő volt a lélekszám (ez a legmagasabb érték), míg 2014-ben 34.862, 2019-ben 34.102, a 2022-es lakosság népeségszámlálásánál 34 449 fő.

A teljességhez tartozik, hogy az adatok értelmezésekor legalább kétféle megközelítéssel lehet élnünk. Egyrészt hivatkozhatunk arra a közismert tényre, hogy az országban 1980. óta folyamatos a természetes fogyás. (Ehhez képest városunk létszámszagnálása nem minősíthető kedvezőtlennek.) Feltétlenül meg kell jegyezni azt, hogy az Önkormányzat ingatlanpolitikája folyamatosan arra irányult és most is azt célozza: a város egyes területei harmonizáltan fejlődjenek. A településrendezési terv mindig a rendelkezésre álló infrastruktúra terhelhetőségéhez igazítja a kívánatos népesség felső határát.

A társadalmi állapotok fontos jellemzője a munkanélküliség alakulása mivel 2019-ben 432 fő volt a munkanélküliek száma Vácon, 2022-re ez 650 főre emelkedett.

Mivel a munkanélküliséggel összefüggő társadalmi következmények nem kis részét a városnak kell kezelnie ezért Önkormányzati szinten még a legminimálisabb munkanélküliség is problémát jelent, ám az ilyen élethelyzetek Vácon az utóbbi években nem okoztak megoldhatatlan gondokat. Viszont a közeljövőben ez a helyzet vélhetően drasztikusan változni fog, hiszen a válság egyik azonnali következménye a megsokszorozódó munkanélküliség lesz.

III/3. A gazdálkodás meghatározó tételei

A gazdálkodással kapcsolatban már az előjáróban rögzíteni kell, hogy a legfontosabb szempont az egyensúlyi működés, melynek számtalan aspektusa van, ám közülük legalább kettő mindenki által értelmezhető: a költségvetés, valamint a fizetőképesség.

Az Önkormányzat hosszú távú várható finanszírozási és egyensúlyi helyzetének megértéséhez elengedhetetlen egy tényállapot rögzítése. Kiindulás lehet a gazdasági program megírásakor hatályos önkormányzati költségvetés, mely valós képet mutat a gazdasági helyzetről. A város idei költségvetésének markánsan jellemző adatai a következők:

A ciklusnyitó 2025-ben a költségvetés bevételi oldalán 12.03.5555 eFt, a kiadásin 12.434 192 eFt szerepelt.

Költségvetési bevételek

- önkormányzat működési támogatásai	3 580 443 e.Ft
- működési célú támogatás	520 588 e.Ft
- közhatalmi (adó) bevétel	5 296 800 e.Ft
- működési bevétel	1.661.868 e.Ft
- <u>felhalmozási bevétel</u>	<u>975 856 e.Ft</u>
összes költségvetési bevétel	12.035.555 e.Ft

Költségvetési kiadások

- személyi juttatások és járulékaik	5 003 856 e.Ft	
- dologi kiadások	3 925 104 e.Ft	
- egyéb működési cél	632.793 e.Ft	8,5 %
- <u>felhalmozási kiadások</u>	<u>1.137.714 e.Ft</u>	<u>15,2 %</u>
összes költségvetési kiadás	7.473.452 e.Ft	100,0 %

IV. Fejlesztési lehetőségek és veszélyek

Városunknak vannak olyan alapadottságai, melyek a környező más településekkel szemben komoly versenyelőnyt biztosítanak, ám természetesen csak akkor, ha ezeket az erőforrásokat képesek vagyunk célzottan és optimálisan felhasználni. Ugyanakkor vannak olyan problémák is, melyek azonnali beavatkozásra várnak, illetve olyanok, melyekről már most tudunk, ám konkrétan majd csak a jövőben jelennek meg, ám a kezelésükre fel kell készülnünk.

IV/1. Gazdaság

A város fejlődésének egyik biztosítéka az ha az önkormányzati gazdálkodás stabil és kiszámítható. Ez képezi alapját és egyben a további lehetőségét annak, hogy folyamatosan adott lesz a vállalkozások munkájának és a lakosság életfeltételeinek megbízható háttere. Ezek mellett elengedhetetlen a meglévő értékek megóvása és lehetőségek szerinti fejlesztése is.

Általánosan megállapítható, hogy a városi vagyonelemek és eszközök fenntartására (működés) minden körülmények között költségvetési forrást kell tudnunk biztosítani. Fejlesztésre pedig – annak

nagyságrendjétől függően – vagy saját bevétel vagy pedig pályázati forrás nyújthat fedezetet. Már a beruházások előkészítésekor figyelemmel kellett lenni arra, hogy mely céljainkhoz lehet hazai vagy uniós támogatást kapcsolni.

A nagyprojektek közül az elmúlt ciklusban fejeződtek be:

- Bauer utcai bölcsődeépítés (334,6 millió Ft uniós forrás)
- vízitúra megállóhely építése (101,4 millió Ft uniós, 110,6 millió Ft MKKSZ, 20,3 millió Ft egyesületi támogatás, 51,7 millió Ft saját erő)
- Attila király emlékmű építése (74 millió Ft állami támogatás)
- Óvodabővítések (Sirály és Újhegyi tagóvodák)
- Március 15. tér 11. Városháza tetőfelújítás
- Március 15. tér 21. homlokzatfelújítás (4 millió forint)

Áthúzódó nagyprojektek:

- Vízitúra megállóhely fejlesztése (160 millió forint)
- TOP Plusz energetikai korszerűsítések (231 millió forint)
- Uszoda energetikai fejlesztése (48 millió forint + önrész)

Főszabályként elfogadható, hogy egy önkormányzat a meghatározó, látványos fejlesztéseit csak külső – akár uniós, akár állami – források bevonásával képes megvalósítani.

A beruházás során elkészült „eredménytermék” értéke jelentősen növelheti a település vagyonát. Nem szabad azonban azt sem figyelmen kívül hagyni, hogy csak olyan fejlesztést lehet vállalni, melynek a működése zökkenőmentes lesz és semmilyen finanszírozási gondot nem jelent.

IV/2. Közlekedés

A Váccal kapcsolatos bármilyen gazdasági elképzelés megfogalmazásakor megkerülhetetlen kérdés a közlekedési háttér vizsgálata. Ebben a tekintetben számos erősséggel és – ezzel párhuzamosan – néhány veszéllyel is számolni kell.

A pozitívumok között elsőként a város földrajzi elhelyezkedése említhető: a település könnyen megközelíthető. Az ide vezető és a helységet érintő úthálózat eleve az Észak-Pest megyei és Dél-nyugat-Nógrád megyei térségek természetes központjává emelik Vácot.

A megépült Megyeri - híd révén közúti kapcsolat jött létre a város, valamint Óbuda és a Duna menti Észak-Pest megyei települések között. Ez a tény további – ma még kihasználatlan – lehetőségeket rejt magában.

Vác közúti kapcsolatai rendezettek: akár a régi 2-es, illetve az újabb – a városunktól immár kétszázvossá bővített – M2 út jó lehetőséget ad akár a főváros, akár az északi országhatár gyors, 30-60 percen belüli eléréséhez. A M0-as autópályát eddig megépült része (beleértve a Megyeri- hidat is) – a nyugat-magyarországi kapcsolatok kivételével – jelentősen könnyíti a távolsági célok elérését.

Az M2 és az M0-as utak igen jelentősen lerövidítik a fővárosban lévő nemzetközi repülőtér Vácról való elérhetőségének idejét.

A közúti tömegközlekedésben a távolsági buszjáratok közül sok viszonylat érinti a várost. Ezek közül 8 kizárólag Vácot kapcsolja össze más központokkal.

A városból 4 irányban mennek személy- és teherszállító vonatok. A fővonal egyben fontos nemzetközi kapcsolatot is jelent – közvetlenül váci megállással – több európai főváros felé.

Budapest és Vác központi részeinek kiemelkedően gyors – 25 perc alatt megvalósuló – összeköttetését az óránként közlekedő zónázó vonatok biztosítják. A két város közötti kapcsolatot jól szolgálja az, hogy főidőben gyakorlatilag húszpercenként járnak a szerelvénypárok.

Vác Duna menti város. Ez az adottsága korábban több lehetőséget, mint ténylegesen kihasznált előnyt jelent, lévén a vízi közlekedés és szállítás – akár a személy, akár pedig a teherfuvarozás viszonylatában – kevésbé volt jellemző,

Az előzőekben érintett pozitívumok mellett tényként kell kezelni néhány kedvezőtlen adottságot, illetve helyzetet. Ezek közül a problémák egy része már a közeljövőben rendeződhet, ám néhány gond hosszú távon is megmarad.

Adottságként kell együtt élni azzal, hogy a vasút „kettévágja” a települést és közlekedési eszközzel a városon belül csupán 3 aluljárón, valamint 2 egyszintű átjárón lehet átmenni a síneken túli területekre. (Emellett Vác északi határában van 1 vasúti felüljáró, a déliben pedig további 1 kereszteződéses átjáró.)

Vácról a Duna túloldalára csak komppal lehet átkelni. Mivel a kikötő a belvárosban van, a kapcsolódó gépjármű forgalom is ide összpontosul.

Az elmúlt években elsősorban a következő témák átgondolására volt igény:

- a legforgalmasabb utak és városrészek tehermentesítése
- a város és a környező települések közösségi közlekedési kapcsolatainak újragondolása
- a busz és a vonatközlekedés (esetleg a komp és a hajójáratok) viszonylatainak összhangba hozása
- a helyi közösségi közlekedés anomáliáinak megoldása (beleértve – többek között – a buszjáratok vonalainak újra szervezését, a menetrendi változtatásokat, a buszok kapacitási problémáinak kezelését, a szolgáltatás költségét és jegyárát is), továbbá: a jelenlegi szolgáltató és más cégek versenyeztetése
- a vízi közlekedés és a többi közlekedési forma szerves kapcsolatának megteremtése
- a Vácot és a környező településeket összekötő kerékpárút hálózat elégtelen volta
- olyan közlekedési rendszer kialakítása, mely jelentősen csökkenti a környezetszennyezést
- a 3 vasúti megálló (alsó, nagyállomás, felsőváros) intermodális csomópontként kezelése és szerves bekapcsolása a város egészének és a környező településeknek a közlekedési szövetébe.

IV/3. Idegenforgalom, kulturális élet, környezet

Vác esetében az idegenforgalom és a kultúra sok esetben szervesen egymásra épül, mely a város sok évszázados történelmi hagyományaiból is következik. Ez a tényhelyzet a továbbiakban, hosszú távon a város számára igen sok lehetőséget biztosíthat.

A sokszínűséget jól szemlélteti az, hogy Vác Város, vagy az Önkormányzat, illetve a Polgármesteri Hivatal az utóbbi években sok elismerést kapott a kultúra, a sport, az esélyegyenlőség, az idősek és a családok ellátásának színvonala okán.

Az adottságok között kiemelendő az, hogy a magyarországi városok közül Vácra nagyon sok a műemlék. Ezek fenntartása, megóvása a napi önkormányzati munka szerves része; sőt a lehetőségek szerinti bővítése is.

Szintén az erősségek között kell rögzíteni azt, hogy Vác ezeréves egyházmegyei központ. Ennek a ténynek számtalan kulturális és művészeti vetülete jelenik meg a város életében (például: templomok, szobrok, kálvária, Hétkápolna, Vörösház, Mária napi búcsú).

A katolikus egyház működteti a városban az Apor Vilmos Főiskolát, melynek léte tovább erősíti Vác iskolaváros jellegét.

A városi művészeti és idegenforgalmi jellegű rendezvények közül országosan is egyre inkább ismertek: a Váci Világi Vigalom, a Tavaszi Fesztivál, a Váci Nyár, az Őszi Művészeti Hetek, a Városházi Esték, a Főtéri zenés esték, a Dunakanyar színház előadásai, a Gregorián Fesztivál és a templomi hangversenyek.

A város nemzetközi megismertetését, valamint a hírnevének növelését szolgálják a testvérvárosi (Deuil-la-Barre, Donaueschingen, Givatayim, Ipolyság, Järvenpää, Máritölgyes, Otrokovice, Sauriyer, Székelyudvarhely, Técső, Zawadzkie), illetve együttműködési (Yurihonjo) kapcsolatok.

Az idegenforgalmi adottságainkban rejlő esélyeink közül egyre jobban kihasználtak a víziturizmus-hoz és az ahhoz kapcsolódók. A Duna révén azonban még az eddigieknél élénkebb nemzetközi összeköttetéseket lehetne kialakítani.

A folyamatosan épülő kerékpárút hálózat révén a város újfajta idegenforgalmi kapcsolatrendszerbe kerülhet. Ez különösen akkor igaz, ha a jövőben a bicikliutak száma és hosszúsága nem csak a városunkban, hanem a környező és a régióhoz tartozó településeken (illetve az Ipoly jobb partján is) még számottevően megnő, továbbá megvalósul a Vác–Gödöllő nyomvonal (beleértve ennek a hatvani kiegészítését is).

A klasszikus túrázók számára is kedvező lehetőséget ad a város fekvése: Vác határában van a Naszály hegy (a speciálisan kialakított tanösvénnyel), a várostól nem messze terülnek el a Börzsöny, a Cserhát és a Pilis hegységek.

A város vonzerejét növeli elismert sportélete. Vácon jelenleg 30-nál több sportegyesület működik, mintegy 3 ezer igazolt versenyzővel. Az úgynevezett „kiemelt sportágak” közül a női kézilabda csapat – immár 19 éve megszakítás nélkül – szerepel az NB I-ben és jelenleg a férfi szakág is ebben az osztályban versenyez. Az egyéni sportok közül sok évtizedes hagyománya van a kajak-kenunak (az egyesület olimpiai bajnokokat nevelt) és az evezésnek (a klubban világbajnokok versenyeztek).

Vác a komoly hagyományokkal bíró magyar városok közé tartozik. Ennek természetesen igen sok előnye van, ám kétségtelenül hátrányok is származnak ebből. Az egyik ilyen az, hogy az évszázados korú középületeken és magánházakon, valamint az utcákon és tereken sok esetben nem csak a történelmi patina, hanem a gondozatlanság és az állagromlás is megjelenik. Tényként kell kezelni azt, hogy – tízmilliárdos nagyságrendű forrás hiányában – átfogó, mindenre kiterjedő városrekonstrukcióra nincs esély, csupán egyes részek felújítására.

A ciklus folyamán igen jelentős idegenforgalmi attrakciós fejlesztés történhet, ha elindul a „Barokk belváros és a Múzeumnegyed” projekt. Ennek révén a városközpont néhány régi épülete megújulna és más funkciót kapna, valamint megépülhetne a múzeum is. Az elmúlt ciklusban többször is történt próbálkozás az összeg lehívására, azonban ezek nem vezettek eredményre. Ennél fogva az Önkormányzat kénytelen volt saját forrásból a halaszthatatlan felújításokat elvégezni, de feladat maradt bőven.

Nem csak az évszázados, történelmi létesítmények és házak jelentenek város építészeti problémát, hanem legalább ilyen súllyal jelentkeznek a lakótelepek felújításával kapcsolatos igények. Az 60-as és 70-es években épült, mára már elavult technológiai megoldásokat felvonultató panelházak átfogó minőségi javítása elengedhetetlen, különösen az energiaracionalizálás miatt. A panelprogram összetett ügy, az építészeti rész mellett tartalmaz zöldterületi, közlekedési és társadalomszociológiai vonatkozásokat is.

Az évekkel ezelőtt indult Főutca-Főtér programban megújult a belváros nagy része, ám az ilyen jellegű városrehabilitáció nem érintette Vác más körzeteit. Egyértelmű veszélyként rögzíthető, hogy

– a jelentős minőségi különbségek okán – a városrészek természetes összhangja megbomolhat; nagy ellentmondás keletkezhet az elegáns és a kevésbé felkapott helyek között. Ez utóbbiaknál megindulhat a lepusztulás (különösen, ha olyan ingatlanokról van szó, melyekre az önkormányzat nem tud közvetlen hatást gyakorolni). Nyilvánvalóan több ciklust átívelő programot ölel fel a városrészek közötti harmónia megteremtése; különösen beleértve ebbe az egyes területek központjainak kialakítását, fejlesztését.

IV/4. Önkormányzati szervezeti háttér

Hosszú évtizedeken keresztül pozitív példaként lehetett bemutatni a város jól strukturált intézményi rendszerét, mely alkalmas volt megfelelő színvonalon ellátni a kötelező önkormányzati feladatokat és emellett sok olyan célnak is megfelelt, melyek kiszolgálása nem tartozott az alapelvárások közé.

A meglévő szervezeti berendezkedés – az önkormányzati rendszer totális átalakítása miatt – generálisan változott 2012/2013-ban. Az átszervezés után jellemzően az alap feladatokat ellátó intézmények maradtak önkormányzati kezelésben.

A klasszikus alapfeladatokat ellátó intézményeink közé tartozik a 4 bölcsődénk, melyek hosszútávú fenntartása elemi érdek.

Az Önkormányzatnak 11 óvodája van. Meg kell jegyezni, hogy míg a bölcsődék esetében a városban csak önkormányzati intézmények működnek, addig az óvodáknál még 3 egyházi, illetve alapítványi is van, ám – évente változó arányban – a váci összes ellátott legnagyobb része az önkormányzati fenntartású óvodákba van beíratva. Az önkormányzati férőhelyek kihasználtsága igen magas.

A köznevelési intézmények vonatkozásában az Önkormányzatnak működtetési és étkeztetési feladatai vannak, melyeket a Gazdasági Hivatal lát el, mivel a személyi, tárgyi, technikai feltételek itt állnak rendelkezésre. 2013. január 1-jétől az átvételre kerülő köznevelési intézményeknek megszűnt az önálló költségvetési szerv státuszuk és jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységként váltak a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ részeivé. A KLIK állományába kerültek a pedagógus, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörökben foglalkoztatott közalkalmazottak. Az érintett intézmények technikai dolgozói pedig a Gazdasági Hivatalnál vannak tovább alkalmazva.

A fent leírt intézkedések eredményeként 5 általános iskolánk, továbbá a Bartók-Pikéthy Zeneművészeti Szakgimnázium és Zeneiskola működtetése az Önkormányzatnál maradt, csakúgy, mint a Madách Gimnáziumé. (A középfokú intézmények közül a Boronkay György Műszaki Technikum és Gimnázium, az I. Géza Király Közgazdasági Technikum a Váci Szakképzési Centrumhoz a Bernáth Kálmán református Gimnázium a református egyházhoz került.

A köznevelési intézmények működtetésével összefüggésben az Önkormányzatot jelenleg az étkeztetéssel összefüggő feladatok ellátása terheli melyeket a gazdasági Hivatal lát el. .

A két intézménybe (Dr. Kenéz Zoltán Egyesített Szociális Intézmény és a Váci Humán Szolgáltató Központ) szervezett szociális ellátórendszer ugyan szakmailag megfelelő színvonalon áll a rászorulóknak rendelkezésére ám nem igaz ez a tevékenységükhöz használt ingatlanokra és az eszközökre.

Az intézményrendszerünknek vannak olyan szervezetei, melyek nem feltétlenül alapfeladatokat látnak el, de létükkel, az általuk végzett munkával és szolgáltatásaikkal szebbé, kényelmesebbé, élhetőbbé válik a város. Régi elv az, hogy a közművelődés építi a település polgárainak identitását, egyben fontos tényezője a városi imázs alakításának. A kultúra szolgálja az életminőség emelkedését és hozzájárul a turisztikai és regionális vonzerő növekedéséhez.

- A Madách Imre Művelődési Központ rendezvényei sokszor országos érdeklődést váltanak ki. A látogatók száma évente megközelíti a 350 ezret. A házban működő művészeti csoportok, egyesületek száma több mint 30.
- A Városi Levéltár léte önmagában is kuriózum, hiszen nem megyeszékhelyen van ez az intézmény, melyben a városnak és környékének sok évszázados múltját lehet kutatni.
- A Tragor Ignác Múzeumban már jelenleg is van egy igen széles közönséget vonzó attrakció (Memento Mori kiállítás), ám a várható turisztikai fejlesztés alaposan fellendítheti ennek az intézménynek az ismertségét.
- A Katona Lajos Városi Könyvtár nem csupán a klasszikusnak mondható könyvtári tevékenységet folytatja, hanem ennél szélesebb szolgáltatást is nyújt: a hangtárral, valamint rendezvények, konferenciák, kiállítások szervezésével és felnőttképzéssel is.
- A Tourinform Idegenforgalmi Iroda a Vácot megismerni akaróknak nyújt többfajta lehetőséget, a helyben lakóknak pedig a más települések programjaiban való részvételt.
- A Dunakanyar Színháznak a váci és a térségi kulturális életben betöltött helyét és szerepét újra kell fogalmazni (figyelembe véve a vonatkozó jogszabályi változásokat is).

A szervezeti rendszerrel összefüggésben kiemelten foglalkozni kell az Önkormányzat – közvetlen vagy közvetett – 100 %-os tulajdonában lévő cégeinek a működésével (Váci Városfejlesztő Kft, Váci Távhő Kft, Váci Sport Közhasznú Nonprofit Kft, Váci Városimázs Nonprofit Kft, Dunakanyar Színház Kft.). E gazdasági társaságok tevékenységéhez az Önkormányzat éves szinten közel 2 milliárd forinttal járul hozzá. Nyilvánvaló, hogy az általuk végzett munka pl. a városüzemeltetésben elengedhetetlen és közvetlenül szolgálja a lakossági igényeket, elvárásokat. Mindezzel együtt esetükben is elengedhetetlen a hatékony munkavégzés: a városi közpénzek felhasználása minden esetben a „jó gazda módjára” kell, hogy történjen.

V. Tervek, programok

Sokadszor ismétljük, , hogy a megjelölt fejlesztések jó része ciklusokat átível (részben a pénzügyi források szűkössége, másrészt pedig a rendelkezésre álló idő rövideje miatt). Erre jó példa az, hogy a következő fejezetekben sok olyan elképzelésről szó lesz, mely az 5 évvel ezelőtti programnak is része volt.

V/1. Gazdálkodás

A III/3. fejezetben már bemutattuk, hogy az Önkormányzat munkájában napi szinten és hosszútávon is elsődleges szempont az egyensúlyi gazdálkodás. Ez a bevételekkel arányos kiadási szerkezetet jelent úgy, hogy közben a működési és fejlesztési tételek arányos felhasználásával lehetővé váljon a vagyon növelése is.

Alig van olyan testületi vagy bizottsági határozat, mely valamilyen módon – akár közvetlenül vagy áttételesen – ne kapcsolódna a költségvetéshez, a városi tulajdon elemeinek gyarapodásához vagy csökkenéséhez. A ciklus során elsődlegesen követendő cél, hogy az egyes döntéseknél folyamatosan szem előtt kell tartani a gazdálkodás egyensúlyának igényét, melyet összhangba kell hozni a fejlesztés, fejlődés követelményeivel.

A további követendő út kijelölésekor az Önkormányzat abban a tekintetben nincs könnyű helyzetben, hogy nem lehet néhány olyan egyszerű, egyben nagyon hatásos módszert, illetve döntést alkalmazni, melyek révén egycsapásra finanszírozhatóvá válik az Önkormányzat minden egyes elképzelése. Ezt alátámasztja az, hogy az éves költségvetéseinkben viszonylag kicsi a saját elhatározásból elkölthető hányad.

Mindezen okok miatt kiemelkedően fontos a pályázati lehetőségek maximális kihasználása. Ennek biztosítása szándékával – mint azt a IV/1. fejezetben jeleztük – a hivatali szervezeten belül létrehoztuk a fejlesztési osztályt.

A bevételek növelésének egyik lehetséges útja a helyi adóbevételek növelése volna, ám ebben most is gátat szab a lakosság és a vállalkozások anyagi helyzete.

Összességében megállapítható, hogy a költségvetési egyensúlyt – a várhatóan hamarosan kialakuló nehéz gazdasági-társadalmi helyzetben – nem lehet kizárólag a bevételek növelésével pl. adóemelésrel biztosítani hanem szükséges az önkormányzati tevékenységek hatékonysági szempontból történő elemzése és ezt követően a feleslegek felszámolása, a gazdaságosabb megoldások alkalmazása.

V/2. Városfejlesztés

A 2020-2024-es gazdasági program sok olyan fejlesztési elképzelést meghatározott, melynek megvalósulására nem került sor. (Ezekben néhányszor külső, máskor pedig egyértelműen belső okok játszottak szerepet.) A célok egy része még ma is aktuális, és a megvalósulásában bízva itt kerülnek rögzítésre azok az önkormányzati szándékok, amelyeket a képviselő-testületnek a döntéseinél célszerű figyelembe kell vennie.

A továbbiakban két részre bontva jelenítjük meg a 2025-2029-es célokat. Először azokat a tégeket vesszük sorra, melyek már az ezt megelőző gazdasági programban is szerepeltek és még most is aktuálisak, majd pedig azokat, melyek a jelen szándékokat takarják és a „Vác megújul” jelszóhoz kapcsolhatók.

V/2.a. Áthúzódó célok

A városi utak felújítására az elmúlt években jórészt csak saját forrásokból jutott pénz, ám ez nem volt elegendő azok megfelelő minőségének biztosítására. Különösen a külterületi utak rekonstrukciója halaszthatatlan. Mivel az út a legdrágább közmű nem tartható az a gyakorlat, hogy a külterületi utak fejlesztésére kiírt (uniós forrásból finanszírozott) pályázatok hasznélvezői kizárólag az 5000 fő alatti lakossággal rendelkező települések lehessenek.

A váci térség és a teljes Dunakanyar közlekedésének megoldandó gondja az észak-déli irányú főutak és a Duna két partja közötti közúti kapcsolat hiányából következik. A folyó két oldala közötti összeköttetést jelenleg a komp közlekedés biztosítja. A váci Duna-híd évtizedes igényként jelenik meg, hiszen ezzel olyan közúti kapcsolat jönne létre, amely a város vonzáskörzetének igényei mellett a Dunakanyar forgalmát is szolgálná, illeszkedve az országos hálózatokhoz.

Amennyiben a város mellett híd épülne, úgy eleve újra gondolható volna a kompnak a jelenlegi helyéről való átköltöztetése, illetve az új funkciójának megtalálása. (A kikötőnek a városközpontból való áthelyezése akkor is megoldásra váró téma, ha nem épül meg híd.)

A Dunakanyar déli kapuvárosa nemzetközi kikötő nélkül nehezen képzelhető el. Ennek megteremtése a Duna program kiemelt célja.

A Duna-parti EUROVELO kerékpárút fejlesztésével egyidejűleg abba be kell kötni a helyi kerékpárút-hálózat már meglévő elemeit, és így létrejöhet Deákvár és Alsóváros bekapcsolása is e rendszerbe. A deákvári kapcsolatok kialakításánál az északi rácsatlakozásra felfűzhető a Vác-felső vasúti megálló, illetve az Iskolaváros is, míg az alsóvárosi nyomvonalra az alsóvárosi „intermodális” csomópont köthető.

Önkormányzati feladat a helyi tömegközlekedés fejlesztése. Az évtizedek óta működtetett rendszer felülvizsgálatra szorul. A buszállomány igen elavult, az üzemeltetési költség pedig nagyon magas. Új központi buszállomás kialakításával a helyi és a helyközi tömegközlekedési rendszer a jelenleginél jobban összekapcsolható volna.

A városközpont revitalizáció I. és II/1. ütemeinek (a Főtér és a Főutca egy részének) elkészültével, illetve a vasútállomás és környékének fejlesztésével e területek megújultak, felértékelődtek. A két fejlesztési terület között azonban, a Csányi körút és a vasút közötti terület rész megújulása (a Főutca-Főtér program következő II/2. ütemében) még várat magára. A fejlesztéssel szorosan összefügg – és ezzel egyidejűleg megtörténhet – több fejlesztés is pl.:

- buszpályaudvar áthelyezése
- Senior tömb rendezése
- Naszály út 2. számú főútba történő bekötése
- rendőrség tömb rendezése.

A városközpont revitalizációhoz köthetően a „Belváros és Múzeumnegyed fejlesztés” projektben tovább kell folytatni a Március 15. téren lévő, túlnyomóan műemléki védettség alatt álló épületek felújítását.

Vác jelenlegi településszerkezete hűen tükrözi és őrzi fejlődésének, szerves növekedésének egyes állomásait. A városfejlesztési koncepcióban megfogalmazott cél a városrészi öntudat, az emberek identitásérzésének az erősítése. Ennek fontos eszköze az alközpontok „főtereinek” kiépítése, hasonlóan a Március 15. térhez és az ahhoz kapcsolódó területekhez. A képviselő-testület hivatalosan is lehatárolta a városrészeket, és kijelölte a központokat. Az első környezetrendezési terv a Kálvin utca és környékének felújítására készült el. A tervezést folytatni kell, illetve el kell kezdeni a megvalósítást is.

Önkormányzati feladat a helyi építészeti és régészeti örökség védelme, felújítása és továbbfejlesztése: a műemlék és helyi védett épületek felújítása vagy ennek támogatása, illetve hasznosítása, a védett szobrok karbantartása, ütemezett restaurálása. Kiemelt cél a várterület fejlesztése, környezetrendezése is.

Kiemelt helyen lévő városi épületgyűttesek várnak felújításra, funkciójuk megtalálására, és ezzel szintén foglalkozni kell a városfejlesztés kapcsán pl.:

- Városháza melletti tömb – irgalmas rendi kórház
- Testvérvárosok háza és piac
- középkori pincék
- Karacs Teréz Kollégium épülete
- börtön tömb
- a volt rendőrség és strand tömbje

A várterület fejlesztésével szorosan összefügg a vár alatti térség, a Duna-part fejlesztése is. Megvalósult az elmúlt ciklusban a bringapark, pumpapálya kivitelezése és a nagy játszótér jelentős felújításon, fejlesztésen esett át. Ezt a munkát folytatva mód nyílna a váci Duna-part további elhanyagolt területének széppé, élhetővé tételére. A leendő park fő egységei: elsődlegesen a ferences templom alatt kialakítandó rendezvénytér (a mögöttes terület részleges rendezésével), másodsorban a számos szabadidős létesítményt felfűző déli gyalogostengely, harmadsorban pedig a kettő közt elterülő li-

getes zöldfelület. A projekt célja egyrészt ezen térség szerves kapcsolatának megteremtése a természetvédelmi területtel, másrészt olyan közparki funkciók biztosítása a (meglévők bővítéseként), melyek révén a városi zöldfelület jelentősen növelhető.

A „Csónakház” projekt megvalósítása révén pedig új aspektussal bővültek a lehetőségek: a vízitúrizmusával.

A Duna-park megépítésével párhuzamosan felmerül a Liget tájrehabilitációjának igénye, annál is inkább, mert e terület rekreációs célú látogatása – a közhasználatú zöldfelületi rendeltetéséből adódóan, valamint a Hétkápolna miatt is – igen jelentős.

A város életéhez szervesen hozzátartozik a korzózás. A jelenlegi korzó a város teljes szakaszán továbbvezetendő. A meglévő szakaszon szebb, korszerűbb utcabútorok szükségesek. A kisváci gyalogosrész kialakítása elodázhatatlan feladat. Kiemelt szempont a stációk (Zenepavilon, Országzászló) rendszerének folytatása.

Érdekes színfoltja lehet a Duna-partnak egy szállodahajó megjelenése csakúgy, mint egy jachtkikötő megépítése.

Vácott jelentős a kavicsbányászat, mellyel összefüggésben a visszamaradó területeken tavak kialakítása történik, melyeknek használati módja városrendezési kérdés. Általában horgászegyesületek működnek e helyeken, de a tavakat rekreációs parkként is hasznosítani lehetne: csónakázási és fürdősi célokra.

Városfejlesztési feladat a meglévő intézmények felújítása, fejlesztése is.

A Madách Imre Művelődési Központ komplett felújítására és a környék rendezésére volna szükség, beleértve az intézmény melletti park megújítását is.

A három váci közgyűjtemény: a Katona Lajos Városi Könyvtár, a Váci Levéltár és a Tragor Ignác Múzeum évek óta közösen vesz részt a város kulturális életében. A könyvtár épülete felújításra szorul, környezete (Lovarda és környéke) pedig további rendezésre vár.

„Barnamezős beruházásban” megoldandó problémák pl.:

- a volt vágóhíd (lakásépítési területként hasznosítható)
- Forte és Masterpiece (lakásépítési területként hasznosítható) fontos kapcsolódó szempont a Gombás patak rehabilitációja, valamint az ún. ipari gyűjtőút átvezetése a területen vagy amellet)
- Híradás (lakásépítési területként hasznosítható)
- C telep (Logisztikai központ, illetve raktárbázis létesítése a hasznosítás iránya. Jelenleg kusza „bódé város” van a területen. Át kell épülnie, hiszen egyrészt az iskolaváros szomszédságában van, másrészt itt „kezdődik” a város, tehát egyfajta kapuként is funkcionál.)

A volt híradó laktanya 28 hektár nagyságú. A hatályos rendezési terv szerint ez a terület a város egyetlen jelentős fejlesztési iránya. A projekt célja: e térség szerves kapcsolatának megteremtése a várossal, egyben az északi városrész közlekedésének megoldása (a rendezési terv szerint). A fejlesztési irány: komplex szociális, kulturális és szolgáltató központ létrehozása.

Nem fejeződött még be az iskolaváros teljes kiépítése; szükséges még ott további területek megszerzése, kisajátítása, ingatlanok vásárlása, kiszolgáló és új létesítmények kialakítása: „iskolaváros kapuja”, versenyuszoda, edzőterem, bolt, posta, stb. Nélkülözhetetlen a térrendezés és fontos feladat a terület szerves kapcsolatának megteremtése a Dunával. Egyelőre nem teljesen megoldott e

városrészben a közlekedés hiányzik a Vác-felső vasúti megálló és emellett célként megjelenik a lágy közlekedési módok (kerékpáros, gyalogos) bekapcsolása.

A régi vásártér egy sűrűn lakott terület közelében van, és a funkciója zavarja a lakók nyugalmát. A területből sport- és szabadidőközpont alakul ki. A rendezési terv kijelölte a vásártér új helyét. Ezzel összefüggésben kiemelten fontos kapcsolódó elem volna a külön szintű vasúti-közúti összeköttetés biztosítása.

A város közműellátottsága megfelelő színvonalú. Ezzel együtt is elodázhatatlan az infrastrukturális koncepció elkészítése, melyben kiemelt szerepet kell kapjon a megújuló energiahajtók felhasználási lehetőségeinek vizsgálata. Az energiaválság megmutatta a kérdés fontosságát, így Vácon is történtek ilyen irányú beruházások. Napelem került a Sirály úti óvodára, a Kölcsey utcai bölcsőde-óvoda épületére, hőszivattyú került beépítésre a Bauer utcában és nyílászárók cseréje történt a Burgundia utcai Idősek Otthonában. Ennek folytatása a TOP Plusz projekt, mely az Arany János utcai Idősek Otthona, Diófa és Nyár utcai óvodák számára tartalmaz komplett energetikai korszerűsítést, ez utóbbi esetében napelemmel együtt.

A panelprogramot az eddiginél intenzívebben kell folytatni. Ennek során – helyzetelemzés céljából – hőfényképes eljárással át kell vizsgálni az összes panel lakótömböt, illetve fontos tanulmányozni azt is, hol vannak gépészeti problémák. Az össze nem érő módon épült tömböket utcásítani kell, illetve meg kell oldani a garázsproblémát, a zöldterületek fenntartását.

Napjainkban Magyarországon jelentős erdősítési törekvéseket figyelhetünk meg. A kapcsolódó elv szerint: „Ne a város növekedjen az erdőben, hanem az erdő a városban”. A vonatkozó fejlesztési programokban nem csak az erdőkről, hanem a településeken átvezető fasorokról, vasút melletti védősávokról is szó van. Ez a projekt Vácon is sikeresen volna alkalmazható.

Ezzel az üggyel párhuzamosan futhat a zöldprogram, melynek fő összetevői: a városi parkok rekonstrukciója, újak építése (kiemelten az iskolavárosban) és a „Virágos Vác” mozgalom folytatása.

A város területén található turistautak száma igen jelentősnek mondható. Természetesen kiemelt feladat a bakancsos, a kerékpáros, valamint a lovas útvonalak kijelölése, azok folyamatos javítása, infrastruktúrájának fejlesztése. A meglévő tanösvények karbantartása, valamint további építése a város csodálatos természeti környezetének megismerését is szolgálja.

V/2.b. Új célok

1. Élhetőbb város:

- az útburkolatok folyamatos karbantartása és aszfaltozása
- az akár magassarkú cipőben, babakocsival és kerekesszékekkel is járható Széchenyi és Görgey utca kialakítása (előző ciklusban megkezdődött, részben megvalósult)
- a Március 15. téren az Irgalmasrendi kórház melletti terület rendbetétele, a teljes Főtér megújítása, élővé tétele (előző ciklusban homlokzatfelújítás történt a Március 15. tér 10. és 21-ben, tetőfelújítás a Március 15. tér 21. és a Városháza épületén, a „pengefal” eltakarására helyi művész festménye került kitelepítésre barokk témakörben)
- önkormányzati lakásügynökség létrehozása, helyi bérlakás program beindítása (amely segíti az alacsonyabb bérrel rendelkező váciak lakhatását)
- Alsóváros és a Contitech között gyalogosjárda kiépítése
- a piac felújítása és megközelítésének könnyítése
-

- a vasútállomásnak és környékének rendbetétele, új parkolóhelyek kialakítása, az állomás előtti és a városban egyéb helyeken lévő körforgalmak használhatóvá tétele
- az Iskolaváros területének rehabilitálása, az iskolaigazgatók bevonásával
- Civil ház létrehozása: a váci civil szervezetek, ifjúsági csoportok, nyugdíjas klubok számára közösségi hely kialakítása
- a Madách Imre Művelődési Központ büféjének a hozzá tartozó kihasználatlan teraszon való kibővítése, vendéglátás céljából
- minden városrészben – az ott lakók bevonásával – Kis Városcsopont kialakítása
- a külterületi gyűjtőutak leaszfaltozása

2. Családbarát város

- minden váci óvodában és bölcsődében tornaszoba és sószoza kialakítása (részben megvalósult)
- az óvodák, bölcsődék szigetelése, kifestése (tetőfelújítások történtek, udvari játszóeszközök bővítésére került sor, mosdóhelyiségek kerültek felújítása és a Sirály és Újhegyi óvoda új csoportszobákkal került bővítésre)
- a Deákvári főtéri játszótér bővítése, közvilágításának fejlesztése, nyilvános WC kialakítása
- az alsóvárosi, a deákvári és a kisváci játszóterek felújítása
- a Duna-parton és „mezítlábas park” kialakítása
- Deákváron a Lidl áruház mögött játszótér kialakítása, fásítással egybekötve
- Gyógyító Óvoda Program – óvoda az idősothonban kialakítása
- a Posta park békás kutjának megjavítása, az ottlévő játszótér fejlesztése
- hátrányos helyzetű gyermekek számára tanoda működtetése, benne ingyenes nyelvoztatással
- kedvezményes informatika tanfolyam nyugdíjasok számára
- A Városharát Önkormányzat Program keretében minden évben egy alkalommal a polgármester és a városi képviselők meghívják az újonnan beköltözött családokat, hogy ismerjék meg a Városházán zajló munkát és a dolgozókat

3. Zöld város

- a Széchenyi utcai japáncseresznye fasor megmentése
- ezer fa telepítése a lakosság által javasolt közterületekre, részben közösségi faültetés keretében
- a Duna-part és a Liget fásítása
- a Liget, a Hétkápolna, a Vásártér és a Rózsapark megújítása a helyi civil szervezetek és a lakosság bevonásával
- az ártéri tanösvény rendbehozatala
- a virágos váci lépcsők és a kiemelt közterületek felvirágozása
- a Duna-parti egybefüggő zöldterület megtartása, rendszeres gondozása
- a Vásártér rehabilitálása, a használaton kívüli terület beültetése fákkal
- „Tiszta levegőt Vácon is!” program kidolgozása és megvalósítása a következő 5 évben (a gyalogos és kerékpáros forgalom feltételeinek kibővítése, és a lakótelepeken több zöld terület kialakítása)

4. Tiszta, rendezett város

- az útburkolatok javítása, folyamatos kátyúzás
- a Zeneiskola előtti kút üzembehelyezése

- az útpadkák rendszeres takarítása
- a civil szemétszedő akciók támogatása az összegyűjtött szemét elszállításával, szükség esetén eszközök kölcsönzésével
- szemétyűjtő „kommandók” szervezése (a külterületen is)
- a meglévő várostakarító akciók kibővítése

5. Sportos város

- a kerékpárutak rendszeres karbantartása
- a váci tömegsport kiszélesítése és a helyi sportegyesületek támogatása
- a Reménység pálya újjáépítésének segítése
- a váci versenysport egyesületek támogatása, az edzési körülményeik javítása
- a szabadidős sportra alkalmas helyszínének bővítése, fejlesztése
- a meglévő sportrendezvények további támogatása
- nyugdíjas sportprogramok rendszeres szervezése, idősebb váci sportolók bevonásával
- Vác környékén (Börzsöny, Naszály) bakancsos és kerékpáros turizmus, Vác kiindulóponttal és központtal
- a Váci Huszár Bandérium számára közösségi hely kialakítása

6. Gazdagabb és egészségesebb város

- vállalkozásbarát Vácot: erős kapcsolati háló kiépítése a versenyszférában, a gazdaságdiplomácia erősítése a meglévő cégekkel
- a tulajdonosokkal közösen, gazdasági fórumokon szervezve: az üres gyárépületekbe új innovációk, programok, új üzleti vállalkozások Vácra költözésének elősegítése
- az SZTK épületének mielőbbi teljes felújítása, egyeztetve az illetékes vezetőkkel és szervezetekkel, valamint a kórházi parkoló kibővítése
- az idősellátás fejlesztése: nagyobb számú elhelyezés biztosítása a váci idős emberek számára
- szigorított ellenőrzés a hajléktalanszálló környékén: ember utcán nem lakhat, legyen lehetősége egy fűtött szobára, és szociális program az ellátottak számára
- az önkormányzati lakások állagjavítása
- a Szép Váci Házak Alapítvány létrehozása (helyi kurátorok bevonásával) a belváros több régi építésű házának megmentésére, a tulajdonosokkal együttműködve
- az értékvédelmi alap megemlése és széleskörű kiterjesztése a régi váci épületek homlokzatának megújításáért

7. Barokk város

- a Váci Világi Vigalmon – Mária Terézia váci látogatása emlékére – a barokk felvonulás visszaállítása
- a „Barokk belváros és Múzeumnegyed megújítása” turizmusfejlesztési projektek végigvitele helyi szakemberek és civil szervezetek bevonásával, a pályázati forrás költséghatékony felhasználása, átlátható gazdálkodással
- Öttemplom fesztivál Vác: a Pünkösöd előtti időszakban meghonosítjuk a Győrben már évek óta sikeres háromnapos fesztivált, amelynek fő üzenete a hit és az elfogadás
- a Március 15. tér 10. műemlékház általános információs központtá fejlesztése, a főtéri épületek funkciójának egységesítése

- a város lakói által is használt egyházi épületek és területek fenntartásának, karbantartásának segítése, szélesebb körű részvétel, közreműködés az egyházi pincék feltárásának előmozdításában
8. Művészetek városa
- a váci fiatal művészcsoporthok, helyi kulturális egyesületek rendszeres támogatása
 - szervezett színházlátogatás nyugdíjasok számára
 - a Madách Imre Művelődési Központ felújításának megkezdése
 - a Dunakanyar Színház költséghatékony működtetése, a váci színházi kurátori kör kiszélesítése
 - a váci művészeti gyűjtemények országos marketingjének erősítése turizmusfejlesztés céljából
 - „Itthon vagyok” program bevezetése
 - főtéri, önkormányzati épületek kapualjainak nappali megnyitása a turisztikai, kulturális attrakciók számára
 - Vácot régiós központtá kell tenni kulturálisan is (pl.: hiánypótló programokkal a környék településein élők számára, hogy erősödjön a városhoz való kapcsolatuk, ami a munkaerő szempontból is fontos)
9. Biztonságosabb város
- a polgárőrség megerősítése; hétvégi és éjszakai járőrszolgálat
 - közterület-felügyelet a rendőrség és a polgárőrség közös szervezésében
 - új kamerák elhelyezése, bekötése kiemelten a szelektív hulladékszigetek mellett (egész napos közterület-felügyelet, járőrözéssel)
 - kapcsolódás az okos zebra programjához, amellyel megújíthatjuk a váci gyalogosátkelőket (kettő az előző ciklusban megvalósult)

VI. Zárszó

Az Önkormányzat célja minden esetben a folyamatos és fenntartható fejlődés legyen, melyhez meg kell találnia a szükséges forrásokat. A növekedés igénye mellett rövid- és hosszú távon is maximálisan figyelembe kell venni az egyensúly követelményét. A pénzügyi elvek mellett azonban a munkánk mottója: *Az önkormányzatiság nem csak a városgazdálkodásról és az igazgatásról szól, hanem az együvé tartozás motorja kell, hogy legyen!*